



Arkivsaksnr: 2019/6780-0

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 08.05.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre		

Dispensasjon for lavtflyging og landing med helikopter for kartlegging av rovfugl samt merking av snøugler i Kvænangsbotn og Navitdalen lvo. Juni 2019. Norsk institutt for naturforskning.

Forvalters innstilling

Med hjemmel i verneforskrifter og naturmangfoldloven § 48 gir Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen lvo Norsk institutt for naturforskning, v/Karl Otto Jacobsen tillatelse til lavtflyvning/landing med helikopter for fangst/merking av snøugle og kartlegging av rovfuglbestanden i Kvænangsbotn og Navitdalen lvo.

Det settes spesifikt antall turer, men vi ber om at ferdsel og forstyrrelser reduseres til et minimum for å dekke oppgavene i prosjektet.

Vedtaket kan innen 3 -tre- uker påklages til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes via Nasjonalparkstyret.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

Tillatelsen gjelder i perioden 12. juni – 01. august 2019

- Resultatene av feltarbeidet skal rapporteres til nasjonalparkstyret pr. e-post fortrinnsvis innen 25.oktober 2015.
- Denne dispensasjonen skal medbringes under feltarbeidet og forevises ved eventuell kontroll.
- Flyvningen må klareres med berørt reinbeitedistrikter og skje i forståelse med reindriftnæringen i det aktuelle området.
- Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen kun gjelder etter verneforskriften for de spesifikke verneområder. Det må i tillegg innhentes særskilt tillatelse etter motorferdselsloven i den enkelte kommune.

Saksopplysninger

Norsk institutt for naturforskning (NINA) har sendt inn to søknader om dispensasjon for bruk av helikopter, dvs lavtflyving og landing, i Kvænangsbotn og Navitdalen Ivo forsommeren 2019.

Søknad 1 av 03.04.2019 omfatter søknad om å bruke helikopter i perioden mellom 15.juni og 1. august i sammenheng med Snøugleprosjektet. Det er ikke angitt antall dager/turer. Men det angis behov for bruk av helikopter til forflytning mellom ulike hekkelokaliteter, hvis det blir hekking i 2019. Forskerne skal da observere, samt også ringmerke unger og samle inn fjær/blodprøver og data som kullstørrelse, unge overlevelse og næringsvalg. I tillegg ønsker de å fange minst 6 voksne snøugler for å utstyre dem med satellittsendere. Prosjektet har et stort nedslagsfelt, og vil kun fly i de områdene der det faktisk er hekking i 2019.

Søknad 2 av 02.05.2019 gjelder søknad om dispensasjon for bruk av helikopter (lavtflyving og evt landing) innenfor en til to dager i perioden 12. juni til 10. juli 2019. Hensikten er kartlegging av status for rovfuglbestanden innenfor bla Kvænangsbotn og Navitdalen Ivo- og omkringliggende områder. Årets kartlegging er delvis finansiert med midler via Reisa nasjonalparkstyre. Liknende kartlegging ble gjort i 2018, men da bare for et begrenset område. Årets kartlegging er oppfølging av dette samt jevnlig kartlegginger siden 2004.

Om prosjektene

Snøugla har gått sterkt tilbake som hekkefugl i Norge de siste tiårene, og arten er nå oppført som sterkt truet i den norske rødlista for truede arter. NINA og samarbeidspartnere har hatt et snøugleprosjekt i Norge siden 2005. Formålet har blant annet vært å overvåke bestanden og å avdekke fuglenes vandringsmønster mellom hekkeårene.

Prosjektet har påvist hekking av snøugle i 2007 og 2011, og har fanget og merket flere voksne snøugler og utstyrt dem med satellittsendere. Resultatene fra dette har bekreftet at Norge har en felles bestand med Russland. Disse merkede uglene har vandret fram og tilbake mellom Norge og områder østover både til Tajmyr og Novaja Semlja i de påfølgende årene på leting etter gode hekkeforhold. Det er også samlet inn mye annen viktig informasjon om snøuglenes hekkebiologi, og ny kunnskap og tidligere ukjente aspekter er avdekket.

Lemen er hovednæring for snøugla i hekketiden. og økende forekomster av denne og andre smånagere i mange fjellområder i Nord-Norge våren 2019 gjør at mulighetene for haking kan være til stede i år. Det norske snøugleprosjektet har allerede fått inn noen observasjoner fra denne landsdelen nå i vår.

Kartlegging av rovfugl er del av løpende kartleggingsaktivitet i regi av bla NINA. De ser derfor at det kan være nyttig å få gjennomført en ny kartlegging av rovfuglfaunaen i disse tre verneområdene. Dette både for å dokumentere verneverdiene, og registrere eventuelle endringer som har vært de siste ti-årene. I forbindelse med tilrettelegging av ferdslar har forvaltningen også stor nytte av å vite hva som finnes av rovfugler i verneområdene, og ikke minst hvor.

Regelverk og forutsetninger for dispensasjon

Formålet med nasjonalparker og verneområder er blant annet å bevare naturområde for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. For verneområdene i Kvænangen er hensikten er å ta vare på et natur- og kulturlandskap i et dalføre med variert og særpreget skog-, fjell- og vassdragsnatur, som er lite berørt av tekniske inngrep og som skaper identitet for kvensk og samisk kultur.

Videre er formålet å:

- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer
- ta vare på særpreget og vakker vassdragsnatur
- ta vare på særpreget flora og fauna
- ta vare på landskapselement og kulturminner som vitner om samisk reindrift og sjøsamisk og kvensk bruk av området.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I verneforskriften heter det at «Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta (under 300 meter fra bakken) er forbudt». Det foreligger en rekke spesifiserte unntaksbestemmelser i forskriftene, men ingen av disse omfatter aktiviteten det er søkt om her. I tillegg ger det en rekke unntak for aktivitet som kan gis dispensasjon hvis vilkår for det er oppfylt. Heller ikke her er det unntak som gjelder det omsøkte formålet. Forskriftens § 4 heter det:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriftene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48. Disse vilkårene må være oppfylt i tillegg til vilkår om aktiviteten er «nødvendig».

Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Altså som dekker tilfeller hvor verneformålet og verneverdiene tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene.

I vurderingen av om dispensasjon skal gis må nytten av et forskningsprosjekt vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Som regel bør det gis dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme verneverdier.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter om dispensasjon etter Naturmangfoldloven § 48. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Saken må behandles av verneområdestyret/nasjonalparkstyret selv, og kan ikke behandles som delegert sak. Dette jmf styrets delegasjonsreglement.

Vurdering

Det legges til grunn at dette forskningsprosjektet kan bidra til økt kunnskap om en rekke arter hvor noen er både truet og sårbare. Flere av disse artene har vi pr i dag en del kjennskap til, men status er usikker. Når det gjelder Snøugle så er det fortsatt begrenset kunnskap om når det gjelder vandringsmønster og habitatbruk. På denne måten anser vi at dette prosjektet kan anses som et tiltak som anses å fremme verneformålet.

Flere av verneområdene i Troms er leveområde for denne arten og det vurderes slik at denne kunnskapen vil være positiv for forvaltning av en verneverdi. Gjennomføring av et prosjekt som dette vil være med på å bedre kunnskapsgrunnlaget. Kriteriene for å kunne gi dispensasjon synes å være oppfylt gjennom dette.

Prosjektet gjennomføres av NINA som er en forskningsinstitusjon. Det er ikke sannsynlig at andre vil søke om tillatelse på samme grunnlag og skape presedens for en utvikling som på sikt kan skade verneformålet, jfr. naturmangfoldlovens § 10.

Lavtflyvning og landing med helikopter vil kunne forstyrre dyreliv og friluftsliv og stride mot verneformålet. Det vurderes dithen at forstyrrelsen i forbindelse med prosjektet vil bli relativt kortvarig og ikke medføre økt samlet belastning. En tillatelse vil derfor ikke strider mot føre var prinsippet.

Det vurderes videre slik at dette prosjektet vanskelig gjennomføres uten bruk av helikopter, jfr. naturmangfoldlovens §12. Det er svært liten sannsynlighet for at naturen vil ta skade av dette tiltaket jf. Naturmangfoldlovens § 11 om erstatning ved miljøforringelse.

På grunnlag av det som er nevnt ovenfor legges det til grunn at tiltaket ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig eller strider mot vernevedtakets formål. Søknaden tilfredsstiller kravet i naturmangfoldloven § 48 til å gi dispensasjon og søknaden kan derfor innvilges.

Verneområdet har ikke kompetanse til å ta stilling til tillatelse til fangst av snøugler og montering av satellittsendere. Dette fordrer tillatelse gjennom annet lovverk enn verneområdestyret har myndighet.

Den planlagte flygingen vil foregå i områder hvor det er sommerbeite for reinbeitedistrikter. Flyving planlegges fra midten av juni, dvs en tid hvor meste av kalvingsperioden er over. Men vi legger likevel dette som en forutsetning at flyging ikke skal medføre belastning for reindriften. Det må derfor tas kontakt med det enkelte distrikt (se www.reindriften.no) for å avtale hvor og når det kan flyges. Denne dispensasjonen vil ikke anses som gyldig hvis dette ikke følges opp.